

prof. dr hab. Piotr Błędowski
Instytut Gospodarstwa Społecznego
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Recenzja

dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr. Michała Kubiaka
w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o polityce

1. Podstawa wykonania recenzji

Podstawą opracowania recenzji jest pismo Dyrektora Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr. hab. Roberta Alberskiego, informujące o powołaniu mnie na recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o polityce dr. Michałowi Kubiakowi.

2. Sylwetka zawodowa Habilitanta

Dr Michał Kubiak uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce w roku 2007 na podstawie rozprawy nt. *Polityka społeczna wobec ludzi starych w Polsce w latach 1991–2003*, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Adama Gwiazdy. Ponadto doktor Kubiak ukończył trzy studia podyplomowe, prowadzone przez Wyższą Szkołę Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Uniwersytet Gdański oraz Akademię Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku. Zakres przedmiotowy tych studiów nawiązuje wyraźnie do obszaru zainteresowań badawczych dr. Kubiaka, a wyniesiona z nich wiedza okazała się przydatna w jego działalności zawodowej i środowiskowej.

Od roku 1999 Kandydat jest zatrudniony w Uniwersytecie Gdańskim, w Instytucie Politologii, początkowo na stanowisku asystenta, a po uzyskaniu stopnia doktora na stanowisku adiunkta. W latach 2001–2010 pracował również w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej oraz prowadził zajęcia dydaktyczne na trzech innych uczelniach.

3. Charakterystyka dorobku naukowego Habilitanta po uzyskaniu stopnia naukowego doktora

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych M. Kubiak opublikował jedną monografię (zgłoszoną we wniosku jako osiągnięcie naukowe) oraz jedną powstałą we współautorstwie (podręcznik akademicki). Był samodzielnie redaktorem naukowym jednej monografii oraz współredaktorem dwóch innych. Opublikował trzy artykuły w języku angielskim (jednak w czasopiśmie wydawanym w Polsce) oraz 12 artykułów naukowych w języku polskim. Był również autorem 28 publikacji zamieszczonych w pracach zbiorowych. Pod względem liczbowym dorobek uznaję za satysfakcjonujący. Jego struktura tematyczna świadczy o konsekwencji w realizacji zainteresowań badawczych Kandydata.

Dr Michał Kubiak kierował albo uczestniczył w dziewięciu projektach badawczych lub dydaktycznych. Należały do nich badania własne, projekty realizowane w ramach konkursów dla organizacji pozarządowych, badania na zlecenie instytucji samorządowych oraz cztery projekty w ramach współpracy międzynarodowej. Uważam, że niezależnie od charakteru projektu, udział w nim wzbogacał doświadczenie badawcze i dorobek Kandydata. Słabszą stroną Jego działalności badawczej stanowi natomiast niezbyt silnie rozbudowana współpraca międzynarodowa, ograniczona do kilku projektów, z których nie wszystkie były typowo badawcze. Nie znalazłem informacji o stażach naukowych odbytych za granicą.

Reasumując, dorobek naukowy Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora oceniam jako satysfakcjonujący. Na dorobek ten składają się prace lokujące się w dwóch obszarach badawczych:

- polityka społeczna wobec ludzi starych,
- ekonomia społeczna i walka z wykluczeniem społecznym.

Prace z pierwszego z wymienionych obszarów badawczych dotyczą nie tylko samej polityki społecznej, ale wychodzą w kierunku szerszej rozumianej polityki senioralnej. Jej uprawianie wymaga trafnej i możliwie pełnej diagnozy sytuacji ludzi starych, wskazania instrumentów tej polityki oraz właściwego doboru celów. Dodatkowo ważne jest wykorzystanie zagranicznych doświadczeń i wskazanie obowiązujących w krajach Unii Europejskiej wytycznych. Te elementy znajdują się w pracach dr. Kubiaka, choć – szczególnie w przypadku analizy doświadczeń na szczeblu lokalnym – w niewielkim stopniu stały się podstawą do formułowania koncepcji o charakterze teoretycznym, wzbogacających dorobek dyscypliny.

Drugie z zagadnień przewija się w wielu publikacjach Kandydata i jest przedmiotem Jego wystąpień na konferencjach. Jest ono związane niektórymi celami polityki senioralnej, jak na przykład integracja społeczna osób starszych oraz rozwój srebrnej gospodarki. Dorobek publikacyjny Kandydata w tym zakresie uważam za wzbogacenie wniosku habilitacyjnego.

Całokształt dorobku naukowego doktora Michała Kubiaka oceniam pozytywnie, dostrzegając Jego rozwój naukowy i pogłębianie znajomości tematyki dwóch wymienionych wyżej obszarów badawczych.

4. Ocena głównego osiągnięcia naukowego Habilitanta

Jako osiągnięcie wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki dr Michał Kubiak wskazał cykl publikacji pt. ***Polityka społeczna wobec ludzi starszych w Polsce w kontekście współczesnych zmian i wyzwań – w kierunku polityki senioralnej***, na który składa się łącznie 15 pozycji. Zgodnie z zestawieniem przygotowanym przez Kandydata, jest to jedna monografia w języku polskim, 5 artykułów w czasopismach opublikowanych w języku polskim, 3 artykuły w czasopismach opublikowane w języku angielskim oraz 6 rozdziałów w pracach zbiorowych.

Zanim omówię bardziej szczegółowo pozycje mające stać się podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego, chciałbym podkreślić, że wskazane teksty tworzą jednolity tematycznie cykl publikacji, a tytuł cyklu został dobrany poprawnie i trafnie oddaje istotę zamiaru badawczego Kandydata. W zgłoszonym do oceny cyklu nie ma jednak ani jednego artykułu, wydanego za granicą, a trzy teksty w języku angielskim zostały opublikowane w polskich czasopismach. Z pięciu artykułów wydanych po polsku, cztery zostały przedstawione w wydawnictwach uczelnianych, nie ma natomiast tekstów zamieszczonych w uznanych czasopismach o zasięgu ogólnopolskim i punktacji przekraczającej 10 punktów.

Ocenę głównego osiągnięcia naukowego Kandydata rozpocznę od jego monografii. Książka zatytułowana *Polityka społeczna wobec ludzi starych w Polsce na tle współczesnych przemian społeczno-gospodarczych* została opublikowana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego w 2016 r. W pracy poddano analizie – jak Autor pisze we Wstępie – działania z lat 1990-2010. Nie jest całkiem jasne, dlaczego aż sześć lat upłynęło od zakończenia okresu objętego badaniem do publikacji jego wyników. Sama książka składa się z czterech rozdziałów, dotyczących starzenia się społeczeństw¹ i jego konsekwencji; charakterystyki polityki społecznej w Polsce w okresie transformacji systemowej; celów i zakresu działania polityki społecznej wobec ludzi starych oraz charakterystyki sytuacji ludzi starych w Polsce. Sama

¹ Sformułowanie „starzenie się społeczeństw” jest nieprawidłowe. Można mówić o demograficznym starzeniu się ludności, ale nie społeczeństw.

konstrukcja pracy nasuwa pewne wątpliwości. Można na przykład zastanawiać się, czy potrzebny jest rozdział o polityce społecznej w Polsce w okresie transformacji systemowej, skoro sama transformacja zakończyła się już wiele lat temu, a ponadto zakres tego rozdziału daleko wykracza poza świadczenia adresowane do osób starszych. Zasygnalizowany w tytule monografii okres przemian społeczno-gospodarczych trwa znacznie dłużej niż proces transformacji, toteż konsekwentnie należałoby mu również poświęcić odrębną część książki.

Czwarty rozdział, zatytułowany *Sytuacja ludzi starych w Polsce*, mógłby stać się punktem wyjścia do wskazania najważniejszych zadań polityki społecznej wobec osób starszych albo miejscem, w którym Autor precyzyjnie wykazałby, jaki skutek przyniosły działania podejmowanej przez podmioty tej polityki w analizowanym okresie. Niestety, obu tych elementów zabrakło, niewykorzystana została więc szansa pełnej charakterystyki polityki społecznej wobec ludzi starych w Polsce, co mogłoby stanowić ważny wkład do rozwoju dyscypliny, jaką są nauki o polityce.

Cała monografia stanowi wartościową publikację. Można natrafić wprawdzie na nieliczne błędy redakcyjne (np. błędne podanie nazwisk redaktorów *Encyklopedii seniora* w przypisie 49 – Kandydat podał nazwiska redaktorów technicznych, a nie naukowych czy błąd w nazwisku cytowanego A. Mielczarka), ale generalnie jest dobrym źródłem wiedzy o rozwoju polityki społecznej wobec osób starszych. Swojej wysokiej ocenie omawianej monografii dałem zresztą wyraz w recenzji książki, która ukazała się w numerze 1 czasopisma *Problemy polityki społecznej. Studia i dyskusje* w 2016 roku. Ocena ta dotyczyła jednak książki opisującej rozwój polityki wobec osób starszych. W przypadku pracy mającej być jedną z podstaw do nadania stopnia doktora habilitowanego wymagania są jednak większe. Taka pozycja powinna zawierać elementy składające się na znaczący wkład Kandydata w rozwój dyscypliny naukowej. Otóż z przykrością muszę stwierdzić, że takie elementy trudno tu znaleźć. Autor prezentuje poglądy innych badaczy, wiernie przytacza ich opinie i proponowane przez nich definicje oraz koncepcje teoretyczne, ale sam nie zajmuje stanowiska w tych sprawach ani nie proponuje własnych rozwiązań. Autor nie skorzystał z takiej szansy na przykład w tych fragmentach, gdzie przedstawiał różne koncepcje polityki wobec osób starszych. Nie zamieścił również na końcu rozdziałów podsumowań, w których mógłby przedstawić własne podejście teoretyczne.

Najpoważniejszy jednak powód, dla którego nie mogę uznać ocenianej pozycji jako znacznego wkładu w rozwój dyscypliny po uzyskaniu przez M. Kubiaka stopnia doktora stanowi fakt, że Kandydat w ogóle nie sprecyzował w swoim Autoreferacie, czym różni się przedstawiona publikacja od jego rozprawy doktorskiej. Jak wspomniałem wcześniej, tematem jego pracy była *Polityka społeczna wobec ludzi starych w Polsce w latach 1991–2003*. Podobieństwo tego tytułu do tytułu monografii zgłoszonej w postępowaniu habilitacyjnym jest na tyle duże, że Kandydat powinien precyzyjnie pisać w Autoreferacie, co różni obie te prace i co konkretnie stanowi wzbogacenie Jego dorobku w stosunku do rozprawy doktorskiej. Takiego wyjaśnienia jednak nie znalazłem. Na stronie www.nauka-polska.pl można znaleźć natomiast

przygotowaną przez Kandydata informację o Jego dysertacji. Zgodnie z nią, „rozdział pierwszy pracy, to przede wszystkim wynik pracy polegającej na uporządkowaniu dorobku naukowego pochodzącego z wielu rozproszonych źródeł, zawarto w nim kwestie związane z genezą badań dotyczących starości i starzenia się, dokonano przeglądu literatury i badań. Kolejne dwa podrozdziały zawierają analizę definicji starości w aspekcie poszukiwania odpowiedzi na pytanie, od jakiego momentu w życiu człowieka rozpoczyna się jego starość oraz analizę funkcjonujących w nauce teorii wyjaśniających przyczyny starzenia się. Dokonane na ich podstawie ustalenia pozwoliły zidentyfikować tak czynniki, jak i proces starzenia się ludności Polski jako element zmian demograficznych. Umożliwiło to określenie konsekwencji dla polityki społecznej oraz jej modele, aby na bazie teoretycznej poszukiwać odpowiedzi na pytanie, do którego z nich była zbliżona realizowana w Polsce w okresie transformacji polityka społeczna, starano się zidentyfikować konsekwencje jakie wywarł proces transformacji na warunki życia ludzi starych. Przedstawiono również zmiany systemowe w polityce społecznej. W kolejnym rozdziale przedstawiono istotę kwestii społecznej starości, analizę różnych definicji polityki społecznej wobec ludzi starych i starości oraz modele polityki społecznej wobec ludzi starszych. W rozdziale czwartym zaprezentowano szerokie spektrum zagadnień związanych z sytuacją życiową ludzi starych. Oprócz ustalenia w jaki sposób kształtowała się polityka społeczna wobec ludzi starych w Polsce, starano się również odpowiedzieć na pytanie o jej przyszłość.” [<http://nauka-polska.pl/#/profile/research?id=211402&k=x4m93t> dostęp: 18.03.2019]. Na podstawie tej pochodzącej od Autora informacji jestem zmuszony wyrazić obawę, że pewną – raczej niemałą – część zgłoszonej jako osiągnięcie naukowe monografii stanowi przygotowana wcześniej rozprawa doktorska lub jej fragmenty. Wskazuje na to znaczna zbieżność konstrukcji rozprawy doktorskiej i zgłoszonej do postępowania habilitacyjnego monografii, a także duże, wręcz uderzające podobieństwo zachodzące między powyższym cytatem a zawartym w Autoreferacie opisem monografii (s. 23 i nast.).

Obawy te potwierdza zwłaszcza lektura rozdziału II, w którym wszystkie tabele zawierają dane z lat 1990 – 2003 i bardzo nieliczne są cytowane prace naukowe wydane po roku 2007, czyli po przygotowaniu doktoratu.

Dr Michał Kubiak przedstawił w ramach cyklu publikacji jeszcze 14 innych pozycji. W artykule zatytułowanym *Współczesne problemy demograficzne w aspekcie społeczno-gospodarczym* prezentuje najważniejsze cechy współczesnych procesów demograficznych i ich wpływ na wybrane procesy społeczne oraz niektóre aspekty ekonomiczne. Jakkolwiek zaprezentowane wnioski mieszczą się w znanym, głównym nurcie dyskusji nad implikacjami demograficznego starzenia się ludności dla polityki społecznej i gospodarczej, za wartościowy należy uznać fakt, iż już w opublikowanym w 2010 r. artykule dr Michał Kubiak trafnie wyeksponował niektóre z najważniejszych problemów dzisiejszej polityki senioralnej. W 2012 r. w jednej z prac zbiorowych wydrukowany został przygotowany przez Kandydata artykuł, zatytułowany *Współczesne wyzwania demograficzne państw Unii Europejskiej*. Nie jestem pewien, czy Autor na pewno miał na myśli państwa, czy też kraje UE. W ciągu dwóch lat dzielących publikacje

obu tekstów nie zaszyły w omawianym zagadnieniu na tyle istotne zmiany, by nastąpiło większe zróżnicowanie wniosków zamykających oba teksty.

Tekst zatytułowany *Rodzinne domy pomocy jako forma opieki dla ludzi starszych – problemy funkcjonowania na przykładzie Gdańska* dotyczy jednego z elementów polityki senioralnej, jakim jest organizacja opieki i pomoc w prowadzeniu samodzielnego – na miarę możliwości seniora – życia. Na podstawie własnego badania empirycznego Kandydat charakteryzuje sytuację i warunki życia starszych mieszkańców rodzinnych domów pomocy. Wnioski zamykające artykuł wskazują ogólnie na kierunek dalszego rozwoju tego rodzaju usług opiekuńczych.

Artykuł pt. *Wpływ polityki społecznej na warunki życia ludzi starych w Polsce* pokazuje w dość ogólny sposób związek między różnymi (głównie materialnymi) świadczeniami polityki społecznej a warunkami życia osób starszych. Wypada wyrazić żal, że Kandydat nie skorzystał z okazji i nie odniósł się do teoretycznych aspektów polityki społecznej, próbując ukazać jej wpływ na kształtowanie warunków życia starszej populacji.

Kolejny zgłoszony do oceny tekst nosi tytuł *Formy opieki nad osobami starszymi w wybranych krajach Unii Europejskiej – porównania z Polską*. Artykuł ma charakter przeglądowy i nie wnosi nowej wiedzy na temat organizacji opieki długoterminowej (OD) w Wielkiej Brytanii i Niemczech, bo tylko dwa takie kraje zostały wybrane do opisu. W istocie artykuł dotyczy nie tyle form opieki, co jej organizacji, a miejsce porównania zajął opis organizacji OD w Polsce. Ponadto OD dotyczy wszystkich osób niesamodzielnymi, a nie wyłącznie starszych i w tekście trudno znaleźć uzasadnienie do tego zawężenia tytułu, chyba że trzeba by wziąć pod uwagę wspomniane w opracowaniu domy dla osób starszych i tworzone z myślą o nich osiedla. Żałuję, że w opisie działań opiekuńczych w trzech krajach zabrało danych o dostępności świadczeń lub liczbie osób z nich korzystających z różnych form OD oraz o ponoszonych nakładach.

W artykule pt. *Gminne rady seniorów z perspektywy lokalnej polityki senioralnej* dr Kubiak opisuje funkcjonowanie rad seniorów w Polsce i bardziej szczegółowo – w woj. pomorskim. Autor wskazuje uwarunkowania działalności rad seniorów i przedstawia ich rolę w realizacji polityki senioralnej na poziomie gminy. Mam wrażenie, że wartość naukową artykułu podniosłoby omówienie teoretycznych aspektów partycypacji seniorów w życiu społecznym, przy czym opis działań rad seniorów mógłby być dobrą ilustracją rozważań teoretycznych. Do zagadnienia aktywności społecznej osób starszych nawiązuje również tekst pod tytułem *Uwarunkowania aktywności społecznej seniorów na przykładzie realizacji programu ASOS przez organizację pozarządową*. Tekst jest interesujący w warstwie poznawczej, ale nie zawiera, niestety, elementów odnoszących się do teorii, czy to nawiązujących do partycypacji społecznej seniorów, czy też do podmiotowości starszych mieszkańców w lokalnej polityce społecznej. Nie sposób zatem traktować tego tekstu jako elementu składającego się na główne osiągnięcie naukowe Kandydata. Ta sama uwaga dotyczy rozdziału zatytułowanego *Polityka senioralna w Gdańsku – przykłady lokalnych inicjatyw*. Nie jest to opracowanie wzbogacające dorobek dyscypliny naukowej. Od pozycji przedstawianych do oceny we wniosku

habilitacyjnym należy oczekiwać zawartości rozwijających dorobek teoretyczny i udziału Autora w dyskusji naukowej. Nieco lepiej na tym tle przedstawia się opracowanie na temat *Polityka senioralna w wymiarze lokalnym – wybrane przykłady innowacji społecznych na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia się*. Analizując literaturę Autor częściej formułuje własne opinie, choć w niedużym stopniu nawiązują one do wątków ważnych z punktu widzenia rozwoju dyscypliny.

Trzy kolejne zgłoszone w Autoreferacie jako fragmenty najważniejszego osiągnięcia naukowego artykuły napisane zostały w język angielskim. Dotyczą one szans i wyzwań srebrnej gospodarki w obliczu starzenia się ludności; konsekwencji tego procesu dla rynku pracy oraz zbyt niskiej aktywności fizycznej starszego pokolenia w Polsce. Teksty są napisane poprawnie, choć z uwagi na ich rolę we wniosku habilitacyjnym należałoby oczekiwać bardziej rozbudowanej części teoretycznej, uwzględniającej więcej literatury zagranicznej. Ta sama uwaga dotyczy dyskusji nad wynikami przeprowadzonej analizy.

Za ciekawy uznaję tekst zatytułowany *Uwarunkowania przeobrażeń współczesnych państw opiekuńczych Unii Europejskiej*. Nie mogę wprawdzie zgodzić się ze wszystkimi zawartymi tam stwierdzeniami, jak na przykład z tym, iż w literaturze przedmiotu określenia państwo socjalne i społeczna gospodarka rynkowa używane są zamiennie. W niemieckich tekstach terminy *Sozialstaat* i *Soziale Marktwirtschaft* mają zdecydowanie różne znaczenia. Sam opis uwarunkowań wskazuje jednak na znajomość tematu przez Kandydata. Niestety – podobnie jak w wielu innych publikacjach – Autor z dużą starannością prezentuje cudze opinie, a unika zaprezentowania własnych koncepcji, tymczasem to jest konieczne, by móc mówić o dojrzałości naukowej uzasadniającej nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Ostatnia ze zgłoszonych w cyklu publikacji pozycja pod tytułem *Analiza porównawcza polityki senioralnej w skali lokalnej na przykładzie Gdańska, Sopotu i Gdyni* stanowi raport z badania. Sam problem został ujęty w ciekawy sposób (choć raczej należałoby mówić o wybranych elementach polityki senioralnej w Trójmieście). Autor starannie zebrał dane oraz dobrze je przedstawił. Niestety, ponownie zbyt mało uwagi poświęcono wymiarowi teoretycznemu analizowanego zagadnienia.

Na podstawie lektury wskazanych publikacji jestem zmuszony stwierdzić, iż osiągnięcie naukowe Habilitanta – jakkolwiek dotyczące ważnych z punktu widzenia dyscypliny nauki o polityce zagadnień – nie wpływa w znacznym stopniu na jej rozwój. Można odnieść wrażenie, że Kandydatowi – niewątpliwie obdarzonemu dużą wiedzą i doświadczeniem badawczym – brakuje odwagi, by uczynić kolejny, niezbędny w rozwoju naukowym krok i podjąć dyskusję dotyczącą na przykład warstwy teoretycznej, ujęć modelowych czy paradygmatów w polityce senioralnej. Podsumowując tę część recenzji, z ubolewaniem wyrażam opinię, że przedstawionego do oceny cyklu publikacji dr. Michała Kubiaka nie mogę ocenić jako potwierdzający jednoznacznie umiejętności formułowania przez niego generalnych opinii, proponowania syntezy zebranej wiedzy i stanowiący znaczący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny naukowej. W publikacjach pojawiają się najważniejsze wątki

dotyczące polityki społecznej wobec ludzi starych i mającej być odpowiedzią na pojawiające się wyzwania polityki senioralnej, ale nie wnoszą one nowej wiedzy istotnej dla rozwoju dyscypliny.

5. Ocena osiągnięć dydaktycznych i innych osiągnięć w zakresie działalności naukowej i popularyzacji wiedzy

Dr Kubiak jest aktywnym nauczycielem akademickim. Na dwóch kierunkach studiów prowadzi wykłady, ćwiczenia, konwersatorium oraz seminarium licencjackie. Wypromował dotychczas 12 licencjatów, a obecnie sprawuje opiekę nad dziewięcioma kolejnymi pracami licencjackimi. Za ważny uważam fakt, iż Kandydat jest współautorem podręcznika z zakresu europejskiej polityki społecznej (W. Turnowiecki, M. Kubiak, *Polityka społeczna Unii Europejskiej*, Ateneum, Gdańsk 2013) oraz autorem czterech rozdziałów w dwóch innych podręcznikach z zakresu polityki społecznej. Pełnił również funkcje promotora pomocniczego w jednym przewodzie doktorskim.

Dr Michał Kubiak koncentruje się wprawdzie w swojej pracy naukowej na zagadnieniach dotyczących polityki społecznej wobec osób starszych, ale zarówno w badaniach empirycznych, jak też w publikacjach podejmuje również inne problemy badawcze. Należą do nich ekonomia społeczna (Kandydat opublikował sześć artykułów na ten temat), migracje, wykluczenie społeczne oraz polityka społeczna UE. Zebraną wiedzę prezentował również podczas konferencji naukowych, w których aktywnie uczestniczył jako referent czy panelista. Habilitant podał dane o 45 takich konferencjach.

Działalność popularyzatorska i inne aktywności naukowe dr. Kubiaka to między innymi Jego udział w pracach Gdańskiej Rady Seniorów i związane z tym przygotowane z Jego udziałem opracowania, raporty oraz badania terenowe, jak i również Jego aktywność jako recenzenta w ośmiu czasopismach naukowych, funkcja redaktora czasopisma *Polish Political Science Yearbook* oraz członkostwo w pięciu organizacjach naukowych.

Aktywność naukową kandydata uzupełnia jeszcze działalność organizacyjna, podejmowana przede wszystkim na rzecz Uniwersytetu Gdańskiego oraz środowiska seniorów.

Ogólnie osiągnięcia dydaktyczne i inne osiągnięcia naukowe doktora Michała Kubiaka oceniam wysoko, zwracając uwagę na ich szeroki zakres, znacznie wykraczający poza obszar będący przedmiotem zainteresowań badawczych Kandydata.

6. Konkluzja

Wprawdzie badania nad polityką społeczną wobec osób starszych prowadzone są w Polsce regularnie co najmniej od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku, a polityka senioralna jest przedmiotem analiz od kilkunastu lat, wartością dorobku naukowego dr. Kubiaka jest próba ulokowania polityki społecznej wobec ludzi starych w strukturze polityki senioralnej. Pozwala to na bardziej precyzyjne wskazanie zadań obu polityk w zakresie organizacji i udzielania wsparcia dla osób starszych. Ten kierunek badań zasługuje na kontynuację i wzbogacenie poprzez badania empiryczne i nowe publikacje.

Zgodnie z art. 16, ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, do postępowania habilitacyjnego dopuszczona może być osoba, której osiągnięcia naukowe, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowią znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową.

Na podstawie lektury przedłożonych dokumentów, Autoreferatu, a zwłaszcza określonych jako najważniejsze osiągnięcia naukowe publikacji, mających stać się podstawą postępowania, wyrażam opinię, że dotychczasowy dorobek naukowy doktora nauk humanistycznych Michała Kubiaka nie spełnia w dostatecznym stopniu tego wymogu. Wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauk o polityce uważam za przedwczesny i niestety nie mogę go poprzeć.

Warszawa, 17.04.2019 r.